

Do údolní nivy Brložského potoka aneb do Benešovic a Štrampouchu je to kousek

Dnešní výlet není daleko, a proto ho bez problému zvládneme na kole a klidně i pěšky. Zamíříme jižně do blízké obce Benešovice a přiléhající osady Štrampouch. Těsně nad Benešovicemi si po pravé ruce všimneme zalesněného vršku Žebráky a po levé ruce strání porostlých keří trnek, šípků a ovocných stromů. Samotné Benešovice leží ve svahu, který je již součástí velkého údolí, které vymodeloval Brložský potok.

Benešovice bývaly rytířským sídlem se dvorem a tvrzí. První zmínka o Benešovicích je známá ze soudního sporu z roku 1318, kdy ještě jako vladýcký statek patřily Havlovi z Brloha, který se soudil s Přibkem ze Svinčan.

Sama tvrz zpusťla již před rokem 1706, tehdy byl prováděn popis choltického panství, v němž jsou uváděny Benešovice již pouze s poplužním dvorem, ratejnou, komorami, kurníky, sýpkou, konírnou a krávnem ve 220 kopách gr. Včetně rolí, luk a lesů měl celý statek hodnotu 5226 kop 20 gr a 4 1/2 denárů.

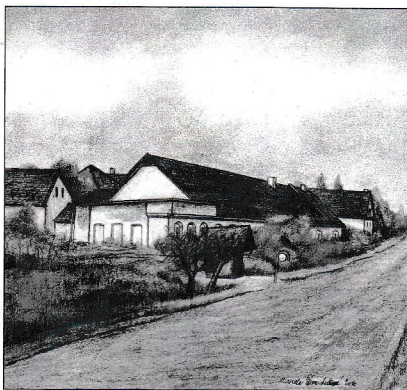
Ve druhé polovině 14. století patřila část Benešovic klášteru opatovickému a po jeho zničení v roce 1421 husity přešla tato držba na Diviše Bořka z Miletínka. Druhá část obce od druhé poloviny 14. století velmi často měnila majitele, až ji v roce 1573 zakoupil Bernard Gerštorf z Gerštorfu a od té doby zůstaly Benešovice až do roku 1848 součástí Choltického panství. Zbytky benešovické tvrze se nacházely ještě roku 1849 v místech mezi vsí a bývalým panským dvorem Thunovských.

Podle písemného záznamu, který v roce 1677 zapsal přeloučský farář Petr Karel Kofránek, měly Benešovice 24 obyvatel.

Ze zápisu, který pochází z roku 1757, je zřejmé, že hospodařili v obci dva chalupníci a jeden hospodář. Půda byla vhodná pro pěstování lnu, prosa a konopí. Rovněž pro chov dobytka zde byly dobré podmínky. V obci žil též panský hostinský a řezník.

V písemnostech z roku 1843 je uvedeno, že obyvatel ve vesnici žilo 131 a bydleli ve 21 domech. Zajímavá je zpráva, vlastně bychom dnes mohli říci statistika, o počtu obyvatel v Benešovicích z roku 1965, kde se uvádí, že v obci žilo o 54 lidí méně než v uvedeném roce 1843.

Po prohlídce Benešovic nás pod statkem čeká odbočka doprava, která nás dovede do Štrampoucha.

Ve druhé polovině 19. století byla obec Benešovice se Štrampouchem přičleněna k místní obci Mokošín. Štrampouch - tak se jmenuje malá osada západní části obce Benešovic se čtyřmi obytnými domy. V dávných dobách, zřejmě již v 16. století, zde stával při Brložském potoce mlýn, jehož posledními majiteli byli Thunové z Choltic, byl spojen s pilou, a proto se dlouho tomuto místu říkalo „Na pile“. Mlýn pracoval do roku 1872, tehdy byl zrušen. Jeho činnost kdysi závisela na Brložském potoce, který teče od Turkovic. Dostí bystrý potok tehdy napájel řadu panských rybníků, které jsou dávno vysušeny, jenom hráze těch zaniklých rybníků dnes ještě připomínají mnohé cesty a můstky a někde i vodní traviny, ostřice, přeslička a žabinec.

Přírodovědce a krajináře zajímá Brložský potok, který byl v minulosti zregulován, jeho koryto necitlivě napříměno a zahloubeno. V polovině devadesátých let 20. století byly na potoce provedeny určité úpra-

vy, které měly vést k částečnému odstranění v minulosti napáchaných škod. Všimavý pozorovatel určitě zaregistruje nadělané přepady a u nich vývařiče. Tyto úpravy měly především vliv na zvýšení druhové početnosti ryb a samozřejmě i jejich počtu. Během průzkumu zaměřených na ryby jich zde bylo nalezeno více než deset druhů, kromě běžných, jako je hrouzek obecný, jelec tloušť, okoun říční, byla zjištěna silně ohrožená hořavka duhová. Při troše štěstí je možné zde spatřit ledňáčka říčního, který zde loví a v některé z břehových nátrží má svoji hnízdní noru. Žlutý pták s černou náprsenkou poletující nad vodou je konipas horský, který zde pravidelně hnízdí. Svá hnízda si staví ve výklencích pod mostky nebo na staveních v blízkosti potoka. Během léta na šípkových keřích posedávají tuhéby obecní. O výskytu vydry říční na Brložském potoce jsme již psali v jiných dílech.

V roce 1933 požádal osadní výbor o odloučení od Mokošína, což bylo Zemským úřadem v Praze povoleno až v roce 1937. Roku 1942 bylo obecní zastupitelstvo zrušeno a zprávu obce převzal vládní komisař. Po druhé světové válce byl zvolen národní výbor, který pracoval v obci až do roku 1960, kdy došlo ke sloučení Benešovic a Štrampouchu s Brlohem.

Při cestě tam i zpět můžeme teď v zimním období pozorovat na stromech silničních alejí hejna drozdů kvícal, které snadno poznáme podle šedivě zbarvených kostřeců (přechod mezi zády a ocasem). Z dravců naši pozornosti neunikne poštolka, káně lesní a zimní host káně rousná. Svým charakteristickým letem nad poli nás zaujme moták pilich.

Mgr. Jiří Rejl - přírodní věda
Marcela Danihelková - regionální dějiny

K volnému zpracování regionálních dějin byla použita literatura:
Kroniky obcí Benešovic a Brloha.